

Ting — overbevist om, at det ikke vilde kunde nytte at fremme dette Forslag, og derfor kunde jeg ikke tage Hensyn dertil; men jeg tror, jeg udtalte min store Anerkendelse af det store Arbejde, som var gjort i denne Sag, navnlig af den ærede Ordfører.

Saa maa det være mig tilladt endnu at tale om nogle enkelte Ting. — Med Hensyn til Kaldelsen maa jeg maaske i Tilslutning til, hvad jeg før udtalte, sige, at naar man skal se paa denne Sag, maa man se paa, hvilken Behandling den har været Genstand for fra først af. Og saa maa man jo sige, at naar man ser paa, hvad der oprindeligt blev fremsat af Regeringen, og hvad der oprindeligt fandt Tilslutning her i Landstinget, vil det være berettiget at bruge de Udtryk, jeg brugte i Gaar, at jeg ikke kunde forstaa, at det andet Ting kunde mene, at det var det, som havde lidt Nederlag paa dette Punkt. Thi i Sammenligning med det oprindelige Forslag maa det virkelig siges, at det, som nu foreligger, er jo langt borte fra, hvad der oprindeligt var forelagt af Regeringen og vedtaget af Landstinget. Saaledes som Forslaget foreligger, forekommer det mig, at det er en Mellemsvej mellem de 2 Tings Anskuelse, som begge Ting kunne være fuldt bekendte, uden at der er Tale om nogen Ydmygelse. Der er virkelig paa dette Punkt, som jeg før paaviste, sket en stor Forandring ved Tillægsbestemmelserne i § 17, en Forandring, om hvilken jeg mener med Rette at kunne hævde, at de, som have med den Sag at gøre, ville være i høj Grad taknemmelige for den og ville anse den for en stor Forbedring af Bestemmelserne om Kaldelsen. — Maa det med det samme være mig tilladt over for det ærede 6te kongevalgte Medlem (Juul-Rysensteen) at udtale, at det har aldrig været min Mening, at han skulde have til Hensigt at være illoyal. Jeg tvivler ikke om, at hans Udtalelser bleve fremsatte i fuldstændig loyal Hensigt, men jeg tror, at det ærede Medlem vil gøre mig den Indrømmelse, naar han vil læse hele Forhandlingen fra i Gaar og ikke blot mine enkelte Udtalelser, at det ikke er berettiget at anvende mine Ord, som han har gjort det. Dermed haaber jeg, at dette skal være til Ende.

Fremdeles maa jeg med Hensyn til Tilskuddet til Friskolerne gøre det ærede 7de Medlem for 2den Kreds (Høst) opmærksom paa, at hvis han vil gennemse mine Udtalelser under de forskellige Behandlinger, som dette Lovforslag har været

Genstand for, vil han paa intet Sted finde, at jeg har udtalt mig mod Tilskuddet. Jeg kan jo paa Sagens nuværende Standpunkt godt udtale mig lidt friere derom, og jeg vil da sige dette, at jeg kunde ikke være med til at begunstige Friskolen, saaledes at det kom til at gaa ud over Folkeskolen, men paa den anden Side vilde jeg heller ikke paa nogen Maade være med til at undertrykke Friskolen eller gøre noget, som kunde trænge den tilbage. Jeg maa sige, at min Erfaring i den Henseende er, at lige saa vel som der gives Friskoler, som jeg ikke kan anse for heldige, lige saa vel gives der Friskoler, som have haft og endnu den Dag i Dag have en virkelig stor Betydning for Folkeskolens Udvikling. Jeg har set Eksempler paa Skoledistrikter, paa Sogne, hvor der har været Friskoler, som have været dygtig ledede, og som have haft den Betydning, at de have været en Spore for Lærerne ved Folkeskolerne til at drive deres Skoler saaledes frem, at de kom til at staa iblandt de bedste. Jeg tror, at naar man ser upartisk paa denne Sag, maa man, selv om man som jeg er en varm Ven af Folkeskolen, vogte sig for at underkende den Betydning, Friskolen gennem sin historiske Udvikling her i Landet har haft. Derfor maa jeg tilstaa, at skønt jeg kan give Ordføreren og andre, som have udtalt sig i den Retning, Ret i, at Tilskuddet til Friskolerne egentlig ikke hører hjemme paa denne Lov, men burde gives paa Finansloven, maa jeg paa den anden Side sige, at naar det var en Betingelse for at faa en Skolelov gennemført — og det var det — kunde jeg for mit Vedkommende ikke modsætte mig det. Det ærede Medlem for 2den Kreds (Høst) gjorde gældende, at min Stilling til Sagen skulde være angiven derved, at jeg ikke oprindeligt havde optaget den i Lovforslaget. Jeg maa derom sige, at jeg antager, at alle Medlemmerne her ville forstaa, naar jeg siger, at det var en overordentlig vanskelig Sag med denne Lov. Man stod over for to Ting, som vare indbyrdes uenige, og det gjaldt om at stille sig paa en saadan Maade, at det vilde være muligt at forhandle med begge Ting. Jeg valgte da i Fjor den Udvej, at jeg forelagde Lovforslaget i væsentlig Overensstemmelse med Landstinget, men jeg tror, at naar man vil lægge Mærke til den Tavshed, jeg har iagttaget med Hensyn til Spørgsmaalet om Friskolen, kunde ingen være i Tvivl om, at hvis Spørgsmaalet om Lovens Vedtagelse kom til at afhænge af den, saa vilde